

UDHËZIM
Nr. 9, datë 10.10.2016

PËR KONTROLLIN ZYRTAR TË TRIKINELËS

Në mbështetje të nenit 102, pika 4, të Kushtetutës, dhe të nenit 23, pika 1, të ligjit nr. 9863, datë 28.1.2008, “Për ushqimin”, i ndryshuar,

UDHËZOJ:

I. Dispozita të përgjithshme

1. Ky udhëzim përcakton rregullat për monitorimin e rregullt të derrave shtëpiakë, derrave të egër, kuajve dhe dhelprave apo kafshë të tjera përcaktuese, si një mjet i rëndësishëm për të vlerësuar ndryshimet në përhapjen e sëmundjes së trikinelës.

2. Për qëllim të këtij udhëzimi, termat e mëposhtëm kanë këtë kuptim:

- a) “Trikinela” është nematodi që i përket specieve të gjinisë trikinela;
- b) “Kushte strehimi të kontrolluara” është tipi i mbarështimit të kafshëve ku derrat janë mbajtur gjatë të gjithë kohës nën kushte të kontrolluara nga operatori i biznesit ushqimor në lidhje me të ushqyerin dhe strehimin;
- c) “Kompartiment” është një grup stallash në të cilat zbatohen kushtet e kontrolluara të strehimit;
- d) “Autoriteti kompetent” është Autoriteti Kombëtar i Ushqimit për kontrollin e karkasave të mishit dhe marrjes së mostrave prej tyre. Kontrolli i mishit në thertore kryhet nga veterineri i pushtetit vendor.

II. Detyrimet e autoritetit kompetent dhe të operatorëve të biznesit ushqimor

1. Mostrat për analizë merren te karkasat e derrave në thertore, si pjesë e ekzaminimeve postmortem. Ekzaminimi për trikinel kryhet sistematikisht, për:

- a) të gjitha karkasat e dosave për mbarështim dhe të derrave të egër ose të paktën 10% e karkasave të kafshëve të dërguara për therje çdo vit nga secila fermë, e cila është zyrtarisht e njohur se aplikon kushtet e strehimit të kontrolluar;
- b) të gjitha karkasat që vijnë nga ferma, të cilat nuk janë të njohura zyrtarisht që zbatojnë kushte strehimi të kontrolluara.

Një mostër merret nga çdo karkasë dhe mostra ekzaminohet për trikinelë, në një laborator të përcaktuar nga autoriteti kompetent, duke përdorur një nga metodat e mëposhtme të zbulimit:

- a) metodë reference zbulimi, e përcaktuar në kapitullin I, të shtojcës I; ose
- b) një metodë ekuivalente e zbulimit, e përcaktuar në kapitullin II, të shtojcës I.

2. Karkasat e kuajve, derrit të egër dhe specie të tjera të kafshëve të kultivuara dhe të egra, të prekshme nga infektimi me trikinel do të mostrohen në mënyrë sistematike në thertore apo stabilimentet e trajtimit të kafshëve të gjahut, si pjesë e ekzaminimit postmortem.

Nga secila karkasë do të merret një mostër dhe mostra do të ekzaminohet në përputhje me shtojcat I dhe III në një laborator të përcaktuar nga autoriteti kompetent.

3. Deri sa të dalin rezultatet e ekzaminimit të trikinelës dhe duke parashikuar që gjurmue-shmëria e plotë është garantuar nga operatori i biznesit ushqimor, karkasat e derrave shtëpiakë dhe kuajve mund të priten (ndahen) maksimumi në 6 pjesë në thertore ose në një repart prerjeje në të njëjtën ndërtesë.

Në përjashtim nga paragrafi i mësipërm dhe pas miratimit nga autoriteti kompetent, këto karkasa mund të priten (ndahen) në një repart prerje bashkëngjitur thertoresh ose e ndarë prej saj, me kusht që:

- a) procedura kontrollohet nga autoriteti kompetent;
- b) një karkasë ose pjesët e saj nuk kanë më shumë se një repart të prerjes si destinacionin e vet;

c) karkasa të shkojë vetëm në një repart prerjeje që ndodhet brenda territorit të Republikës së Shqipërisë;

d) Në rast rezultati pozitiv, të gjitha pjesët e karkasës deklarohen të papërshtatshme për konsum njerëzor.

III. Përjashtimet

1. Pavarësisht përcaktimit në kreun II, pika 1, të këtij udhëzimi, mishi i derrave shtëpiakë, i trajtuar me ngrirje në përputhje me shtojcën II nën mbikëqyrjen e autoritetit kompetent, nuk i nënshtrohet ekzaminimit për trikinelë.

2. Pavarësisht përcaktimit në kreun II, pika 1, të këtij udhëzimi, nuk ekzaminohen për trikinelë karkasat dhe mishi i gicave të pashkëputur, në moshë 5-javësh.

3. Pavarësisht përcaktimit në kreun II, pika 1, të këtij udhëzimi, karkasat e mishit të derrave shtëpiakë që vijnë nga ferma që zbatojnë kushte të kontrolluara strehimi nuk ekzaminohen për trikinelë, në qoftë se:

a) asnjë infeksion autokton i trikinelës në derrat shtëpiak të mbajtura në stalla që njihen zyrtarisht se zbatojnë kushtet e strehimit të kontrolluar nuk është zbuluar në 3 vitet e fundit dhe gjatë kësaj kohe janë bërë teste të vazhdueshme sipas përcaktimeve të kreut II të këtij udhëzimi; ose

b) të dhënat e mëparshme për testet e vazhdueshme të realizuara në popullatën e derrave të therur sigurojnë të paktën 95% besueshmëri që prevalenca e trikinelës nuk kalon një për një milion në këtë popullacion.

IV. Ekzaminimi i trikinelës

1. Karkasat e referuar në kreun II, të këtij udhëzimi ose pjesë të tyre, me përjashtim të atyre të referuara në paragrafin e dytë të kreut II, pika 3, të këtij udhëzimi, nuk dalin nga stabilimenti përpara se rezultatet e ekzaminimit për trikinelë të jenë negative.

Në mënyrë të ngjashme, pjesë të tjera të një kafshe të përcaktuara për konsum njerëzor ose ushqim për kafshë, i cili përmban inde të muskujve të strijuar, nuk dalin nga stabilimenti përpara se rezultatet e ekzaminimit për trikinelë të jenë negative.

2. Mbetjet e kafshëve, si dhe nënproduktet e tyre të destinuara jo për konsum njerëzor dhe që nuk përmbajnë inde të muskujve të strijuar, dalin nga stabilimenti përpara se rezultatet e ekzaminimit për trikinelë të kenë përfunduar.

Megjithatë, veterineri zyrtar mund të kërkojë ekzaminim për trikinelë ose kryerjen e një trajtimi paraprak të nënprodukteve përpara se të dalin jashtë stabilimentit.

V. Trajnimi

Autoriteti kompetent dhe Instituti i Sigurisë Ushqimore dhe Veterinarisë (ISUV), sigurojnë që të gjithë personat e përfshirë në ekzaminimin e mostrave për zbulimin e trikinelës, të trajnohen në mënyrë të përshtatshme dhe të marrin pjesë në:

a) një program kontrolli cilësor të testeve që përdoren për zbulimin e trikinelës; dhe

b) një vlerësim të rregullt të testeve, regjistrave dhe procedurave të analizave të përdorura në laborator.

VI. Metodatat e zbulimit

1. Metodatat e zbulimit të përcaktuara në krerët I dhe II, të shtojcës I, të këtij udhëzimi, përdoren për ekzaminimin e mostrave të referuar në kreun II të këtij udhëzimi, kur ka arsye për të dyshuar për infektim me trikinelë.

2. Të gjitha kampionet pozitive dërgohen në ISUV për përcaktimin e llojit të trikinelës që ka shkaktuar infektimin.

VII. Planet e kontingjencës

Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimeve Bujqësore harton planin e kontingjencës, ku përcaktohen të gjitha veprimet që duhet të ndërmerren, në rastet kur mostrat e referuara në kreun II të këtij udhëzimi dalin pozitive për trikinelë. Plani duhet të përfshijë:

- a) gjurmueshmërinë e karkasave të infektuara, si dhe të pjesëve të tyre që përmbajnë muskuj;
- b) masat që do të merren për karkasat e infektuara dhe pjesët e tyre;
- c) investigimin për burimin e infektimit dhe ndonjë përhapje të mundshme të fauna e egër;
- d) masat që do të merren në dyqanet e shitjes me pakicë të mishit apo të konsumatorët;
- e) masat që do të merren atëherë kur karkasat e infektuara nuk mund të identifikohen në thetore;
- f) përcaktimin e llojit të trikinelës që ka shkaktuar infektimin.

VIII. Kërkesat për importin

Mishi që përmban muskuj të strijuar nga speciet e kafshëve që mund të jenë mbartës të trikinelës, importohen në Republikën e Shqipërisë vetëm në qoftë se përpara eksportit është kryer ekzaminimi për trikinelë, në përputhje me kushtet ekuivalente të përcaktuara në krerët II ose III të këtij udhëzimi, në vendin ku kafshët janë therur.

IX. Zbatimi dhe hyrja në fuqi

1. Urdhri nr. 427, datë 1.10.2008, “Mbi miratimin e rregullores “Mbi rregullat specifike për kontrollin zyrtar të trikinelës në mish”, shfuqizohet.

2. Ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimeve Bujqësore, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Instituti i Sigurisë Ushqimore dhe Veterinarisë për zbatimin e këtij udhëzimi.

Ky udhëzim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

MINISTRI I BUJQËSISË,
ZHVILLIMIT RURAL DHE ADMINISTRIMIN E UJËRAVE
Edmond Panariti

SHTOJCA I METODAT E ZBULIMIT

KREU I METODA REFERENCË E ZBULIMIT

Metoda me përzierës magnetik për mostrat e tretura

1. Pajisje dhe reagentë

- a) Thikë ose gërshërë dhe pincetë për copëtimin e mostrave.
- b) Tabaka e ndarë në 50 kuadrate, ku secila prej tyre mund të mbajnë mostrat afërsisht prej 2 g të mishit, apo mjete të tjera, duke dhënë garanci ekuivalente në lidhje me gjurmueshmërinë e mostrave.
- c) Blendër me thikë copëtimi. Kur mostrat janë më të mëdha se 3 g, përdoret copëtues mishi me hapje 2–4mm ose gërshërë. Në rast se mostra është mish i ngrirë ose gjuhë (pas largimit të shtresës sipërfaqësore, e cila nuk mund të tretet) është i nevojshëm një copëtues mishi dhe madhësia e mostrës duhet të rritet në mënyrë të konsiderueshme.
- d) Përzierës magnetik me pjatë ngrohëse të kontrolluar në mënyrë termostatike dhe me thupër përzierje të veshur me teflon afërsisht 5 cm të gjatë.
- e) Hinkë konike ndarëse prej qelqi, me kapacitet të paktën 2 litra, preferohet me tapë sigurie tefloni.
- f) Mbajtëse, shtrënguese dhe unaza.
- g) Sitë me madhësi rrjete 180 mikron, diametër të jashtëm 11 cm, me rrjetë inoks.
- h) Hinka, me diametër të brendshëm jo më pak se 12 cm, për të mbështetur sitat.
- i) Bejkër qelqi, me kapacitet 3 litra.
- j) Cilindra matës prej qelqi me kapacitet 50-100 ml ose tuba centrifuge.
- k) Një trikinoskop me tavolinë horizontale ose një stereomikroskop me substancë që përçon burimin e dritës me intensitetin e duhur.

l) Pjata petri me diametër 9 cm (për përdorim me një stereomikroskop), të vizatuara në pjesën e poshtme të tyre me kuadrate ekzaminimi 10x10 mm², duke përdorur një instrument të mprehtë.

m) Enë për numërimin e larvave (për përdorim me një trikinoskop) të bëra nga pjata akriliku me trashësi 3 mm, si më poshtë:

i) Pjesa e poshtme e enës të jetë 180 x 40 mm, shënuar me kuadrate;

ii) anët të jenë 230 x 20 mm;

iii) fundet të jenë 40 x 20 mm. Pjesa e poshtme dhe skajet duhet të futen në mes të anëve, për të formuar dy doreza të vogla në skaje. Ana e sipërme e pjesës së poshtme duhet të ngrihet 7 deri 9 mm nga baza e kornizës së formuar nga anët dhe skajet. Komponentët duhet të bashkohen së bashku me ngjitës të përshtatshëm për materialin.

n) Fletë alumini.

o) Acid klorhidrik 25%.

p) Pepsinë, fuqia: 1:10 000 NF (US National Formulary), që i korrespondon 1:12 500 BP (British Pharmacopoeia) dhe 2 000 FIP (Fédération internationale de pharmacie) ose lëng i stabilizuar pepsine me minimumi 660 European Pharmacopoeia njësi/ml.

q) Ujë i nxehtë rubineti 46–48°C.

r) Peshore me saktësi të paktën 0.1 g.

s) Tabaka metalike, kapaciteti 10–15 litra, për të mbledhur lëngun tretës.

t) Pipeta në masa të ndryshme (1, 10 dhe 25 ml), si dhe mbajtëse pipete.

u) Termometër me saktësi 0.5°C, nga 1–100°C.

v) Sifon për ujin e rubinetit.

2. Mbledhja e mostrave dhe sasia që duhet tretur

a) Nga karkasa e plotë e derrit shtëpiak merret një mostër të paktën 1 g nga kolona e diafragmës në kalimin për në pjesën e forcuar. Për marrjen e kësaj mostre mund të përdoren pinceta të veçanta trikinea me saktësi 1.00 dhe 1.15 g.

Në rast se janë dosha dhe harça race, merret kampion më i madh të paktën 2 g nga kolona e diafragmës në kalimin për në pjesën e forcuar.

Në mungesë të kolonës së diafragmës, një mostër që është dy herë madhësia 2 g (ose 4 g në rastin e dosave të mbarështimit dhe derrave) do të merret nga pjesa e brinjëve apo pjesa e gjoksit të diafragmës, ose nga muskujt e nofullës, gjuha apo muskujt e barkut.

b) Për mishin e prerë, merret një mostër të paktën 5 g nga muskujt e strijuar, që përmban pak dhjamë, kur është e mundur të merret ngjitur me brinjët ose tendinat. Një mostër e madhësisë së njëjtë duhet të merret nga mishi që nuk është përcaktuar të gatuhet tërësisht ose lloje të tjera përpunimi posttherje.

c) Për mostrat e ngrira, merren të paktën 5 g inde muskuli i strijuar.

Pesha e mostrës varet nga fakti se sa i pastër është mishi nga dhjami apo indet muskulare. Vëmendje duhet t'i kushtohet kur merret kampion nga gjuha për të shmangur kontaminimin me shtresat sipërfaqësore të gjuhës që nuk mund të tretet dhe mund të pengojë leximin e sedimentit.

3. Procedura

1. Bashkim i plotë (100 g kampion në një kohë)

a) 16 ± 0.5 ml të acidit klorhidrik shtohet në një bejker 3 litra që përmban 2.0 litra ujë rubineti të ngrohur më parë në temperaturë 46–48°C; në bejker vendoset një thupër për përzierje, bejkeri vendoset në pjatën e parangrohur dhe fillon përzierja.

b) shtohet 10 ± 0.2 g pepsinë ose 30 ± 0.5 ml pepsinë e lëngshme.

c) 100 g mostër e marrë sipas pikës 2 copëtohet në copëtuese.

d) Mishi i copëtuar kalohet në bejker 3 litra me ujë, pepsinë dhe acid klorhidrik.

e) Thika e copëtuesit zhytet herë pas here në lëngun tretës në bejker dhe ena e copëtuesit shpëlahet

me sasi të vogla të lëngut tretës për të larguar çdo sasi mishi që mund të jetë ngjitur.

f) Bejkeri mbulohet me fletë alumini.

g) Përzierësi magnetik duhet të rregullohet, në mënyrë të tillë që të mbajë një temperaturë konstante 44–46°C gjatë gjithë veprimit. Gjatë përzierjes, lëngu tretës duhet të rrotullohet me shpejtësi të lartë të mjaftueshme për të krijuar një fugë të thellë, por pa spërkatur.

h) Lëngu tretës përzihet derisa grimcat e mishit zhduken (afërsisht 30 minuta). Përzierja ndërpritet dhe lëngu tretës hidhet nëpërmjet sitës në hinkën e sedimentimit. Tretja mund të kërkojë kohë të gjatë (jo më shumë se 60 minuta) në përpunimin e disa llojeve të mishit (gjuhë, mish gjahu etj.).

i) Procesi i tretjes konsiderohet i kënaqshëm në qoftë se jo më shumë se 5% e peshës së mostrës fillestare mbetet në sitë.

j) Lëngu i tretjes lejohet që të qëndrojë në hinkë për 30 minuta.

k) Pas 30 minutash, një mostër prej 40 ml e lëngut tretës vendoset me shpejtësi në një cilindër matës ose në tubin e centrifugës.

l) Lëngu tretës, si dhe të tjera mbetje të këtyre lëngjeve ruhen në një enë deri sa të dalin rezultatet.

m) Mostra prej 40 ml lihet të qëndrojë për 10 minuta. Pastaj 30 ml nga shtresa sipërfaqësore largohet me kujdes nëpërmjet thithjes, për të larguar shtresat e sipërme, dhe lihet një volum jo më shumë se 10 ml.

n) Mostra e mbetur prej 10 ml hidhet në enën e numërimit të larvave ose pjatë petri.

o) Cilindri apo tubi centrifugës shpëlahet me jo më shumë se 10 ml ujë rubineti, i cili i shtohet mostrës në enën e numërimit të larvave ose pjatën e petrit. Më pas, mostra ekzaminohet me trikinoskop ose stereomikroskop me zmadhim nga 15–20 herë. Teknika të tjera vizuale lejohen të përdoren, për të siguruar kontrollin e mostrave pozitive dhe që japin rezultate të barabarta ose më të mira se metodat vizuale tradicionale. Në të gjitha rastet e zonave të dyshimta, ose formave të ngjashme të parazitëve, pamja zmadhohet 60–100 herë.

p) Tretjet ekzaminohen sa më shpejtë sapo të jenë gati. Në asnjë rrethanë, ekzaminimi nuk shtyhet për ditën tjetër.

Kur tretjet nuk ekzaminohen brenda 30 minutave nga përgatitja, atëherë ato duhen kulluar si më poshtë:

Mostra përfundimtare prej 40 ml hidhet në një cilindër matës ku qëndron për 10 minuta. Largohen 30 ml të lëngut sipërfaqësor duke lënë një volum prej 10 ml. Ky volum çohet deri në 40 ml me ujë rubineti. Pas qëndrimit për një periudhë prej 10 minutash, largohen me kujdes 30 ml nga shtresa sipërfaqësore nëpërmjet thithjes dhe lihet një volum jo më shumë se 10 ml, që do të ekzaminohet në pjatë petri ose enën e numërimit të larvave. Cilindri matës lahet me jo më shumë se 10 ml ujë rubineti dhe lëngjet e larjes i shtohen mostrës në pjatën e petrit ose në enën e numërimit të larvave për ekzaminim.

Në qoftë se në ekzaminim, sedimenti del jo i qartë, atëherë mostra hidhet në cilindrin matës dhe plotësohet deri në 40 ml me ujë rubineti dhe pas kësaj ndiqet procedura e përshkruar në këtë paragraf. Procedura përsëritet 2–4 herë deri sa lëngu qartësohet mjaftueshëm për lexim të saktë.

II. Sasi të më pak se 100 g

Atëherë kur është e nevojshme, shtohet deri në 15 g në një bashkim të plotë prej 100 g dhe ekzaminohet së bashku me këto mostra sipas paragrafit I.

Më tepër se 15 g duhet të ekzaminohen si një bashkim i plotë. Për bashkime deri në 50 g, lëngu tretës dhe përbërësit mund të reduktohen deri në 1 litër ujë, 8 ml acid klorhidrik dhe 5 g pepsinë.

III. Rezultatet e dyshimta ose pozitive

Kur rezultati i ekzaminimit të një mostre kolektive del pozitive ose jep rezultat të pasigurt, nga çdo derr merret prapë mostër prej 20 g sipas pikës 2(a). Mostrat prej 20 g të marra nga 5 derra bashkohen dhe ekzaminohen me metodën e përshkruar në këtë kre. Në këtë mënyrë ekzaminohen mostrat e marra nga 20 grupe të 5 derrave.

Kur trikinela është zbuluar në një mostër të bashkuar nga pesë derra, merren prapë mostra të tjera prej 20 g nga derra individuale në grup dhe secila mostër ekzaminohet e ndarë nga të tjerat duke përdorur metodën e përshkruar në këtë kre.

Mostrat që dalin me parazit mbahen në alkool etilik 90% për ruajtje dhe identifikohen në nivel specie në një laborator reference.

Pas mbledhjes së parazitëve, lëngjet pozitive (lëngu tretës, lëngu sipërfaqësor, lëngjet larëse etj.) dekontaminohen me nxehtësi deri në 60°C.

IV. Procedura e pastrimit dhe dekontaminimit pas rezultateve pozitive apo të dyshimta

Kur nga ekzaminimi i mostrave kolektive ose individuale dalin rezultate të dyshimta ose pozitive, i gjithë materiali në kontakt me mishin (ena bluarëse dhe thika, bejkeri, thupra përzierëse, sensori i temperaturës, hinka konike filtruese, sita dhe pincat) dekontaminohen me kujdes me larje me ujë të ngrohtë (65–90°C). Rekomandohet shpëlarja e çdo pjese me kujdes për largimin e detergjentit në qoftë se është përdorur detergjent gjatë larjes.

KREU II METODAT E KUIVALENTE

A. Metoda e tretjes së mostrave të bashkuar mekanikisht/teknika e sedimentimit

1. Pajisje dhe reagjentë

- a) Thika apo gërrshërë për copëtimin e mostrave.
- b) Tabaka e ndarë në 50 kuadrate, ku secila prej tyre mund të mbajnë mostrat afërsisht prej 2 g të mishit, apo mjete të tjera, duke dhënë garanci ekuivalente në lidhje me gjurmueshmërinë e mostrave.
- c) Copëtues mishi ose blender elektrik.
- d) Stomacher blender laborator model 3.500 termo.
- e) Qese plastike për Stomacher.
- f) Hinka ndarëse konike, kapaciteti 2 l, preferohet e mbyllur me tapë sigurie tefloni.
- g) Mbajtëse, unaza dhe kapëse.
- h) Sita, me madhësi rrjete 180 mikron, diametri i jashtëm 11 cm, inoks.
- i) Hinka, diametri i brendshëm jo më pak se 12 cm, për mbajtjen e sitave.
- j) Cilindra matës qelqi 100 ml.
- k) Termometër me saktësi deri në 0.5°C që mat nga 1 deri në 100°C.
- l) Vibrator, p.sh. makinë rroje elektrike që i hiqet koka.
- m) Rele që fik dhe ndez në një interval prej 1 minutë.
- n) Trikinoskop me tavolinë horizontale ose stereomikroskop, me një nënfazë burimi drite të transmetuar me intensitet të rregullueshëm.
- o) Enë për numërimin e larvave dhe një numër pjata petri me diametër 9 cm si në kreun I(1), germa “l” dhe “m”.
- p) acid klorhidrik 17,5%.
- q) Pepsinë, fuqia: 1:10 000 NF (US National Formulary) që i korrespondon 1:12 500 BP (British Pharmacopoeia) dhe 2 000 FIP (Fédération internationale de pharmacie), ose pepsinë e lëngshme e stabilizuar me minimumi 660 European Pharmacopoeia njësi/ml.
- r) Bidonë 10 litra që përdoren për dekontaminimin e aparateve, si p.sh., bidonë me formol, si dhe për lëngun tretës që mbetet pas testimit pozitiv të kampioneve.
- s) Peshore me saktësi 0,1 g.

2. Mbledhja e kampioneve dhe sasia që do të tretet

Siç përcaktohet në kreun I (2).

3. Procedura

I. Grirja

Grirja më përpara e mostrave të mishit në një grirëse mishi do të përmirësojë cilësinë e tretjes. Në rastet kur përdoret blender elektrik, ai duhet përdorur 3–4 herë, afërsisht një sekondë çdo herë.

II. Procedura e tretjes

Kjo procedurë mund të përfshijë bashkimin e plotë (100 g të mostrave në një kohë) ose bashkimin e më pak se 100 g.

a) Bashkimin e plotë (100 mostra në një kohë)

i) Grirësi laboratorik Stomacher 3500 pajiset me një qese plastike të dyfishtë dhe komplet për kontrollin e temperaturës në 40–41°C.

ii) Një litër e gjysmë ujë i parangrohur në temperaturën 40–41°C futet në qesen plastike të brendshme.

iii) në ujin e Stomacher shtohet 25 ml acid klorhidrik 17.5%.

iv) Shtohen 100 mostra me peshë afërsisht 1 g secila (në 25–30°C) të marra nga çdo mostër individuale në përputhje me pikën 2.

v) Në fund shtohet 6 g pepsinë ose 18 ml pepsinë e lëngshme. Kjo radhë duhet ndjekur me kujdes që të shmanget dekompozimi i pepsinës.

vi) Lihet Stomacher të godasë përmbajtjen e qeses për 25 minuta.

vii) Hiqet qesja plastike nga Stomacher dhe lëngu i tretur filtrohet nëpërmjet sitës në një bejker 3 litra.

viii) Qesja plastike lahet afërsisht me 100 ml ujë, i cili pastaj përdoret për shpëlarjen e sitës dhe së fundmi shtohet në filtratin e bejkerit.

ix) Deri 15 mostra individuale mund të shtohen në një bashkim total të 100 mostrave dhe të ekzaminohen së bashku me këto mostra.

b) Bashkime më të vogla (më pak se 100 mostra):

i) Grirës laboratorik Stomacher 3500 pajiset me qese plastike të dyfishtë dhe komplet për kontrollin e temperaturës në 40–41°C.

ii) lëngu i tretjes përgatitet duke përzierë rreth 1 litër e gjysmë ujë dhe 25 ml acid klorhidrik 17.5%. Shtohet 6 g pepsinë dhe e tëra përzihet në temperaturë 40–41°C.

Kjo radhë duhet ndjekur në mënyrë korrekte që të shmanget dekompozimi i pepsinës.

iii) Nga lëngu tretës, matet një volum që i korrespondon 15 ml për gram të mostrës (p.sh. për 30 mostra volumi i kërkuar është 30x15 ml = 450 ml) dhe transferohet te dy qeset plastike të brendshme së bashku me mostrat e mishit me peshë afërsisht 1 g (në 25–30°C) të marra nga çdo mostër individuale sipas pikës 2.

iv) Në qesen e jashtme hidhet ujë në temperaturë afërsisht 41°C në mënyrë që volumi total në të dy qeset të shkojë 1 litër e gjysmë. Lihet Stomacher të godasë përmbajtjen e qeses për 25 minuta.

v) Qesja plastike hiqet prej Stomacher dhe lëngu tretës filtrohet nëpërmjet sitës në një bejker 3 litra.

vi) Qesja plastike lahet afërsisht me 100 ml ujë (në 25–30°C), i cili pastaj përdoret për të shpëlarë sitën dhe së fundmi shtohet te filtrati i bejkerit.

III. Zbulimi i larvave me sedimentim

a) Copa akulli 300–400 g të thyera në copa më të vogla futen te lëngu tretës për ta rritur volumin në 2 litra. Lëngu tretës tundet deri sa akulli të shkrihet. Në rast se kemi sasi më të vogla bashkimesh (shiko paragrafin II (b)) sasia e akullit duhet të reduktohet në mënyrë korresponduese.

b) Lëngu i ftohet tretës transferohet në hinkë ndarëse 2 litra, të pajisur me një vibrator në një

fiksuese ekstra.

c) Sedimentimi lejohet për 30 minuta. Gjatë kësaj kohe hinka sedimentuese vibrohet me ndërprerje, p.sh. 1 minutë vibrim pasohet nga 1 minutë pushim.

d) Pas 30 minutash, 60 ml mostër e sedimentit futet shpejt në cilindrin matës 100 ml (hinka shpëlahet me detergjent pas përdorimit).

e) Mostra 60 ml lihet të paktën për 10 minuta, pas kësaj kohe largohet lëngu sipërfaqësor me thithje duke lënë një volum prej 15 ml, i cili ekzaminohet për gjetjen e larvave.

f) Për thithje, përdoret shiringë e pajisur me tub plastik. Gjatësia e tubit duhet të jetë e tillë që 15 ml të mbesë në cilindrin matës kur dorezat e shiringës mbështeten te buzët e cilindrit.

g) Sasia që mbetet prej 15 ml hidhet në enën për numërimin e larvave apo në pjatë petri dhe ekzaminohet me trikinoskop ose stereo-mikroskop.

h) Cilindri matës lahet me 5–10 ml ujë rubineti dhe shpëlarja shtohet në mostër.

i) Lëngjet tretëse duhet të ekzaminohen sapo të jenë gati. Në asnjë mënyrë ekzaminimi nuk duhet të vonohet deri ditën tjetër.

Kur tretësit pas tretjes janë të paqarta, ose kur nuk ekzaminohen brenda 30 minutave nga përgatitja e tyre, ato qartësohen si më poshtë:

a) mostra përfundimtare prej 60 ml futet në cilindrin matës dhe lihet të qëndrojë për 10 minuta. Pastaj, me thithje largohet 45 ml lëng sipërfaqësor dhe mbeten 15 ml ku shtohet 45 ml ujë rubineti;

b) pas qëndrimit për 10 minuta, 30 ml i lëngut sipërfaqësor largohet me thithje dhe mbesin 15 ml që hidhen në pjatë petri ose në enën për numërimin dhe ekzaminimin e larvave;

c) cilindri matës lahet me 10 ml ujë rubineti dhe ky ujë shtohet te mostra në pjatën e petrit ose në enën për numërimin e larvave për ekzaminim.

II. Rezultatet pozitive dhe të dyshimta

Kur rezultati del pozitiv apo i panjohur zbatohen dispozitat e përcaktuara në kreun I(3)(III).

B. Metoda e tretjes së mostrave të bashkuara të ndihmuara mekanikisht/-Teknika e “izolimit në filtër”

1. Pajisje dhe reagjentë

Siç është përcaktuar në paragrafin A(1).

Pajisje shtesë:

a) Hinkë 1 litërshe gelman me mbajtëse filtri (diametri 45 mm);

b) Disqe filtri, që konsistojnë me rrjetë rrethore inoks me hapje 35 mikron (diametri i diskut 45 mm), dy unaza gome me trashësi 1mm (diametri i jashtëm 45 mm, diametri i brendshëm 38 mm), rrjeta rrethore vendoset ndërmjet dy unazave prej gome dhe ngjitet me ngjitëse të përshtatshme për të dy materialet;

c) Një balonë erlenmajer me kapacitet 3 litra, e pajisur me tub për thithje;

d) Pompë filtri;

e) Qese plastike, kapaciteti të paktën 80 ml;

f) Pajisje për vulosjen e qeseve plastike;

g) Renilaza, me fuqi 1:150 000 njësi Sokslet për gram.

2. Mbledhja e mostrave

Sipas përcaktimit në kreun I(2).

3. Procedura

I. Grirja

Mostrat e mishit grihen që të përmirësohet tretja e tyre. Në rast se përdoret blender elektrik, ky i fundit duhet të përdoret 3–4 herë përafërsisht 1 sekondë çdo herë.

II. Procedura e tretjes

Kjo procedurë mund të përfshijë të gjithë bashkimet (100 g mostra në të njëjtën kohë) ose bashkime më pak se 100 g.

a) Bashkimet e plota (100 mostra në të njëjtën kohë).

Sipas paragrafit A(3)(II)(a).

b) Bashkime më të vogla (më pak se 100 mostra).

Sipas paragrafit A(3)(II)(b).

III. Rigjenerimi i larvave me filtrim

a) Akull (300 deri 400 g copa akulli) shtohet në lëngun tretës që volumi të shkojë deri në 2 litra. Në rast se bashkimi që do të analizohet është më i vogël, atëherë ulet sasia e akullit në mënyrë korresponduese.

b) Lëngu tretës përzihet deri sa të shkrihet akulli. Lëngu tretës i ftohur lihet të paktën për 3 minuta në mënyrë që larvat të rrotullohen në vetvete.

c) Hinka gelman, e pajisur me mbajtëse filtri dhe disk filtri, montohet në balonën erlenmajer të lidhur me pompë filtri.

d) Lëngu tretës hidhet në hinkën gelman dhe filtrohet. Me mbarimin e filtrimit, lëngu tretës ndihmohet të kalojë në filtër duke e thithur me pompën e filtrit. Thithja mund të ndalojë para se të thahet filtri, p.sh., kur ka ngelur 2–5 ml lëng në hinkë.

e) Kur i gjithë lëngu tretës është filtruar, disku i filtrit hiqet dhe vendoset në një qese plastike me kapacitet 80 ml së bashku me 15–20 ml tretësirë renilazë. Tretësira e renilazës përgatitet duke shtuar 2 g renilazë në 100 ml ujë rubineti.

f) Qesja plastike vulozet dy herë dhe vendoset ndërmjet qeses së brendshme dhe të jashtme në Stomacher.

g) Stomacher tundet për 3 minuta.

h) Pas 3 minutash, qesja plastike së bashku me diskun e filtrit dhe tretësirën e renilazës hiqet nga Stomacher dhe hapet me gërshërë. Lëngu që përmban hidhet në enën për numërimin e larvave ose në pjatë petri. Qesja lahet me 5–10 ml ujë, i cili pastaj shtohet në enën për numërimin e larvave për ekzaminim në trikinoskop ose pjatë petri për ekzaminim me stereomikroskop.

i) Lëngjet tretëse duhet të ekzaminohen sapo të jenë gati. Në asnjë mënyrë ekzaminimi nuk duhet të vonohet deri ditën tjetër.

Shënim. Disqet e filtrave të mos përdoren asnjëherë pa u pastruar plotësisht. Disqet e papastra nuk duhet të thahen asnjëherë. Disqet e filtrave mund të pastrohen duke i lënë gjithë natën në tretësirë renilaze. Përpara përdorimit ato duhet të lahen me tretësirë renilaze të freskët duke përdorur Stomacher-in.

IV. Rezultatet pozitive ose të dyshimta

Kur rezultati del pozitiv ose i dyshimtë zbatohen dispozitat e përcaktuara në kreun I(3)(III).

C. Metoda e tretjes automatike për mostrat e bashkuara deri në 35 g

1. Pajisje dhe reagjentë

a) Thikë ose gërshërë për prerjen e mostrave.

b) Tabaka e ndarë në 50 kuadrate, ku secila prej tyre mund të mbajnë mostrat afërsisht prej 2 g të mishit, apo mjete të tjera, duke dhënë garanci ekuivalente në lidhje me gjurmueshmërinë e mostrave.

c) Blender 35® që përbëhet nga tri ngjyra, i pajisur me filtër.

d) Acid klorhidrik 8,5 ± 0,5 % në peshë.

e) Membranë filtrash polikarbonate transpa-rente me diametër 50 mm dhe me madhësi poresh 14 mikron.

f) Pepsinë me fuqi 1:10 000 NF (US National Formulary) që i korrespondon 1:12 500 BP (British Pharmacopoeia), si dhe 2 000 FIP (Fédération internationale de pharmacie) ose pepsinë e lëngshme e stabilizuar me minimum 660 European Pharmacopoeia njësi për 1 ml.

g) Peshore me saktësi deri në 0,1 g.

- h) Pincetë me majë të sheshtë.
- i) Disa pjata mikroskopi me gjatësi të paktën 5 cm, si dhe disa pjata petri me diametër të paktën 6 cm, të shënuara në anën e poshtme me hapësira $10 \times 10 \text{ mm}^2$ duke përdorur një instrument me majë.
- j) Stereomikroskop me dritë të transmetuar (me zmadhim 15–60 herë) ose trikinoskop me tavolinë horizontale.
- k) Enë për hedhjen e mbetjeve të lëngshme.
- l) Enë ose bidonë 10 litërsh që përdoren për dekontaminimin e aparatit, p.sh., me formol, si dhe për lëngjet tretëse që mbesin kur mostrat dalin pozitiv.
- m) Termometër me saktësi 0.5°C , që mat nga 1 deri në 10°C .

2. Mbledhja e mostrave

Sipas përcaktimit në kreun I(2).

3. Procedura

I. Procedura me tretje

- a) Vendoset blenderi me filtrin e shtuar, lidhet tubi i mbetjeve dhe tubi vendoset në mënyrë të tillë që të rrjedhë në enën e mbeturinave.
- b) Kur blenderi lidhet me energjinë elektrike, nis nxehja.
- c) Përpara se të bëhet kjo, valvola në pjesën e poshtme e vendosur poshtë dhomës së reaksionit duhet të hapet dhe të mbyllet.
- d) Shtohen deri në 35 mostra që peshojnë afërsisht 1 g secila (në $25\text{--}30^\circ\text{C}$) të marra nga çdo mostër individuale në përputhje me pikën 2. Të sigurohet që pjesët më të mëdha të tendinave janë hequr pasi ato mund të bllokojnë filtrin.
- e) Hidhet ujë deri në shenjë në një dhomë lëngjesh të lidhur me blenderin (afërsisht 400 ml).
- f) Shtohen rreth 30 ml acid klorhidrik (8.5%) nga ana më e vogël, e lidhur me dhomën e lëngjeve.
- g) Vendoset membrana e filtrit nën filtrin e trashë në mbajtësen e filtrit të filtrit të shtuar.
- h) Në fund, shtohen 7 g pepsinë ose 21 ml pepsinë e lëngshme. Kjo radhë duhet ndjekur me kujdes që të shmanget dekompozimi i pepsinës.
- i) Mbyllet kapakët e dhomave të reaksionit dhe dhomave të lëngshme.
- j) Zgjidhet periudha e tretjes. Një periudhë e shkurtër tretjeje (5 minuta) mund të zgjidhet për mostrat që merren te derrat që janë në moshë normale therjeje, dhe kohë më e gjatë (8 minuta) për mostrat e tjera.
- k) Kur ndizet butoni i nisjes së punës së blenderit, procesi i shpërndarjes dhe i tretjes fillon automatikisht, dhe pasohet me filtrimin. Pas 10–13 minutash procesi përfundon dhe ndalon automatikisht.
- l) Kapaku i dhomës së reaksioneve hapet vetëm pasi sigurohemi që dhoma është bosh. Në qoftë se ka shkumë ose ka mbetur lëng tretës në dhomë procedura përsëritet sipas paragrafit V.

II. Rigjenerimi i larvave

- a) Hiqet mbajtësja e filtrit dhe transferohet membrana filtruese me një mbajtëse të pjerrët ose pjatë petri.
- b) Shqyrtohet 10 embrane filtruese e përdorur në një stereomikroskop ose një trikinoskop.

III. Pajisjet e pastrimit

- a) Kur rezultati del pozitiv, dhoma e reaksionit të blenderit mbushet me ujë të valuar deri në 2/3 e saj. Pastaj hidhet ujë i zakonshëm rubineti në dhomën e lidhur të lëngjeve derisa të mbulohet sensori më i poshtëm. Pastrimi bëhet në mënyrë automatike. Dekontaminimi i mbajtësit të filtrit dhe çdo pajisje tjetër bëhet duke përdorur formol.
- b) Pas përfundimit të ditës së punës, mbushet dhoma e lëngjeve të blenderit me ujë dhe vendoset në ciklin standard.

IV. Përdorimi i membranës filtruese

Çdo membranë filtri polikarbonate mund të përdoret jo më shumë se 5 herë. Filtri duhet të

kthehet pas çdo përdorimi. Për më tepër, filtri duhet të kontrollohet pas çdo përdorimi për ndonjë dëmtim, i cili mund ta bëjë të papërshtatshëm për përdorim të mëtejshëm.

V. Metoda që përdoret kur tretja nuk është e plotë dhe nuk mund të bëhet filtrimi.

Sapo blenderi vendoset në ciklin automatik sipas paragrafit I, hapet kapaku i dhomës së reaksionit dhe kontrollohet nëse ka shkumë ose lëng tjetër të mbetur në dhomë. Në qoftë se ka të tilla, vepron si më poshtë:

- a) Mbyllet valvola e poshtme poshtë dhomës së reaksionit;
- b) Largohet mbajtësja e filtrit dhe vendoset membrana filtruese në një pjatë mikroskopi ose pjatë petri.
- c) Vendoset një membranë e re filtruese te mbajtësi i filtrit dhe montohet mbajtësja e filtrit;
- d) Mbushet dhoma e lëngjeve të blenderit me ujë derisa sensori i poshtëm të mbulohet;
- e) Kryhet cikli automatik i pastrimit;
- f) Pasi cikli i pastrimit ka mbaruar, hapet kapaku i dhomës së reaksionit dhe kontrollohet për mbetje lëngjesh;
- g) Kur dhoma është bosh, hiqet mbajtësja e filtrit dhe vendoset membrana e filtrit te një pjatë mikroskopi ose pjatë petri me anë të pincetës.
- h) Ekzaminohen dy membranat e filtrave sipas paragrafit II. Në qoftë se filtrati nuk mund të ekzaminohet, përsëritet i gjithë procesi i tretjes me kohë tretje më të gjatë në përputhje me paragrafin I.

VI. Rezultatet pozitive ose të dyshimta

Kur rezultati del pozitiv ose i dyshimtë zbatohen dispozitat e përcaktuara në kreun I(3)(III).

D. Metoda me përzierje magnetike për tretjen e kampioneve / “izolimi në filtër” dhe zbulimi i larvave me testin e ngjitjes me qumësht

Kjo metodë është konsideruar e barasvlershme vetëm për testimin e mishit të derrave shtëpiakë.

1. Pajisje dhe reagjentë

- a) Thikë ose gërshërë dhe pinceta për copëtimin e mostrave.
- b) Tabaka e ndarë në 50 kuadrate, ku secila prej tyre mund të mbajë mostrat afërsisht prej 2 g të mishit, apo mjete të tjera, duke dhënë garanci ekuivalente në lidhje me gjurmueshmërinë e mostrave.
- c) Blender me thikë copëtuese. Kur mostrat janë më të mëdha se 3 g, përdoret copëtues mishi me hapje 2–4 mm ose gërshërë. Në rast se mishi është i ngrirë apo është gjuhë (pas largimit të shtresës sipërfaqësore, e cila nuk mund të tretet) përdorimi i copëtuesit të mishit është i domosdoshëm dhe madhësia e mostrave rritet në mënyrë të konsiderueshme.
- d) Përzierës magnetik me pjatë ngrohje të kontrolluar në mënyrë termostatike dhe thupër për përzierje të veshur me teflon afërsisht 5 cm i gjatë.
- e) Bejkera qelqi, kapaciteti 3 litra.
- f) Sita, madhësia e rrjetës 180 mikron, diametri i jashtëm 11 cm, me rrjetë inoksi.
- g) Aparat filtrimi prej çeliku për rrjeta filtri 20 µm me hinkë çeliku.
- h) Pompë vakumi.
- i) Enë metali ose plastike, me kapacitete 10–15 litra, për të mbledhur lëngun tretës.
- j) Një rrotullues 3D.
- k) Fletë alumini.
- l) Acid klorhidrik 25%.
- m) Pepsinë me fuqi 1:10 000 NF (US National Formulary) që i korrespondon 1:12 500 BP (British Pharmacopoeia), si dhe 2 000 FIP (Fédération internationale de pharmacie) ose pepsinë e lëngshme e stabilizuar me minimumi 660 European Pharmacopoeia njësi/ml.
- n) Ujë rubineti i nxehtë në 46–48°C.
- o) Peshore me saktësi 0.1 g.
- p) Pipeta të madhësive të ndryshme (1, 10 dhe 25 ml), mikropipeta sipas instruksioneve të

prodhuesit të ngjitësit të lateksit, si dhe mbajtëse pipetash.

- q) Filtra me rrjetë najloni 20 mikron me diametër që përpunet me sistemin e filtrimit.
- r) Pinceta plastike ose çeliku nga 10–15 cm.
- s) Shishe konike, 15 ml.
- t) Shtypës havani me majë konike tefloni ose çeliku për t'u përshtatur me shishen konike.
- u) Termometër me saktësi 0.5°C, që mat nga 1-100 °C.
- v) Letra ngjitëse lateksi të testit me kit Trichin-L Antigen të validuar me kod No EURLP_D_001/2011.
- w) Tretësirë asnjane (buffer) me konservantë (mostër tretësi) për testin me kit Trichin-L me kod No EURLP_D_001/2011.
- x) Tretësirë asnjane (buffer) të shtuar me konservantë (kontrolli negativ) të testit me kit Trichin-L antigen me kod No EURLP_D_001/2011.
- y) Tretësirë asnjane (buffer) të shtuar me antigenet e *Trichinella spiralis* dhe konservantë (kontrolli pozitiv) i testit me kit Trichin-L antigen me kod No EURLP_D_001/2011.
- z) Tretësirë asnjane (buffer) të veshur me copëza polistireni të shtuar me antitropa me konservantë (rruaza lateksi) të testit me kit me antigen të Trichin-L me kod No EURLP_D_001/2011

aa) Kunja njëpërdorimshme.

2. Mbledhja e mostrave

Sipas përcaktimit në kreun I(2).

3. Procedura

I. Për bashkime të plota (100 g mostra në të njëjtën kohë)

a) $16 \pm 0,5$ ml acid kloridrik 25% (0,2% finale) hidhet në një bejker 3 litra që përmban 2.0 litra $\pm$ 200 ml ujë rubineti, të nxehur më parë në 46–48°C; thupra përzierëse vendoset në bejker dhe bejkeri vendoset në pjatën e parangrohur dhe fillon përzierja.

b) Shtohet 10 ± 1 g pepsinë pudër (ose 30 ± 3 ml pepsinë e lëngshme).

c) 100–115 g mostra të mbledhura sipas pikës 2 copëtohen në blender bashkë me 150 ± 15 ml tretësirë asnjane (buffer) të ngrohur më parë.

d) Mishi i copëtuar transferohet në një bejker 3 litra që përmban ujë, pepsinë dhe acid klorhidrik.

e) Thika e copëtuesit zhytet herë pas here në lëngun tretës në bejker dhe ena e copëtuesit shpëlahet me sasi të vogla të lëngut tretës për të larguar çdo sasi mishi që mund të jetë ngjitur.

f) Bejkeri mbulohet me fletë alumini.

g) Përzierësi magnetik duhet të rregullohet në mënyrë të tillë që të mbajë një temperaturë konstante 44–46°C gjatë gjithë veprimt. Gjatë përzierjes, lëngu tretës duhet të rrotullohet me shpejtësi të lartë të mjaftueshme për të krijuar një fugë të thellë, por pa spërkatur.

h) Lëngu tretës përziehet derisa grimcat e mishit zhduken (afërsisht 30 minuta). Përzierja ndërpritet dhe lëngu tretës hidhet nëpërmjet sitës në hinkën e sedimentimit. Tretja mund të kërkojë kohë të gjatë (jo më shumë se 60 minuta) në përpunimin e disa llojeve të mishit (gjuhë, mish gjahu etj.).

i) Procesi i tretjes konsiderohet i kënaqshëm në qoftë se jo më shumë se 5% e peshës së mostrës fillestare mbetet në sitë.

j) Filtri 20 mikron prej najloni vendoset në mbajtësen e filtrit. Hinka konike prej çeliku fikssohet te mbajtësja me sistem bllokimi dhe rrjeta prej çeliku me madhësi 180 mikron vendoset në hinkë. Pompa e vakumit lidhet me mbështetësen e filtrit dhe me enën prej metali apo plastike, për të mbledhur lëngun tretës.

k) Përzierja ndalohet dhe lëngu tretës hidhet në hinkën e filtrimit nëpërmjet rrjetës. Bejkeri shpëlahet afërsisht me 250 ml ujë të ngrohtë. Uji i shpëlarjes hidhet të filtrohet pasi të jetë filtruar

plotësisht lëngu tretës.

l) Membrana e filtrimit kapet me pincetë duke e mbajtur nga anët. Kjo membranë paloset në katërsh (minimumi) dhe futet në tubin konik 15 ml. Zgjedhja e tubit konik duhet t'i përshtatet shtypësit të havanit.

m) Membrana e filtrimit shtyhet në fund të tubit konik 15 ml me ndihmën e shtypësit të havanit dhe shtypet fort afërsisht me 20 lëvizje shtypëse lart e poshtë me shtypësin e havanit, i cili duhet të pozicionohet brenda membranës filtruese, sipas instruksioneve të fabrikuesit.

n) $0,5 \pm 0,01$ ml nga tretësi i mostrës shtohet në tubin konik me pipetë dhe membrana filtruese homogjenizohet me shtypësin e havanit me lëvizje lart e poshtë për 30 sekonda, duke shmangur lëvizjet që shkaktojnë spërkatje, sipas instruksioneve të fabrikuesit.

o) Çdo mostër, kontrolli negativ dhe kontrolli pozitiv shpërndahen në fusha të ndryshme të letrës ngjitëse me pipeta, sipas instruksioneve të fabrikuesit.

p) Rruazat e lateksit hidhen në çdo fushë të letrës ngjitëse me pipetë, sipas instruksioneve të fabrikuesit, pa i lejuar që të vijnë në kontakt me mostrën/mostrat dhe me kontrollet. Në çdo fushë, rruazat e lateksit përzihen me kujdes me një thupër të përshtatshme deri sa lëngu i homogjenizuar të mbulojë të gjithë fushën.

q) Letra ngjitëse vendoset në tundësin 3D dhe tundet për 10 ± 1 minuta, sipas instruksioneve të fabrikuesit.

r) Pas kohës së llogaritur në instruksionet e fabrikuesit, tundja ndalohet dhe letra ngjitëse vendoset në një sipërfaqe të sheshtë dhe rezultatet e reaksionit lexohen menjëherë, sipas instruksioneve të fabrikuesit. Rruazat e bashkuara shfaqen në rastet kur kemi një mostër pozitive. Në rast të mostrave negative, gjendja e turbullt mbetet homogjene, pa rruaza të bashkuara.

II. Për bashkime më të vogla se 100 g, siç është përcaktuar në kreun I(3)(II).

Për bashkimet më të vogla se 100 g do të ndiqet procedura e dhënë në kreun I(3)(II).

III. Rezultatet pozitive ose të dyshimta

Kur ekzaminimi i një mostre kolektive jep rezultat pozitiv ose të dyshimtë në testin e ngjitjes së lateksit, atëherë nga çdo derr merren mostra të tjera me nga 20 g, në përputhje me kreun I(2)(a). Mostrat prej 20 g nga pesë derrat bashkohen dhe ekzaminohen duke përdorur metodën e përshkruar në paragrafin I. Në këtë mënyrë mund të ekzaminohen mostrat nga 20 grupe të pesë derrave.

Kur merret një rezultat pozitiv nga bashkimi i lateksit nga një grup i pesë derrave, mostra të tjera 20 g secila merren nga individët në grup dhe secili ekzaminohet i ndarë duke përdorur metodën e përshkruar në kreun I.

Kur merret një rezultat pozitiv ose i dyshimtë nga bashkimi i lateksit, të paktën 20 g nga muskujt e derrit dërgohet në laboratorin e referencës për konfirmin sipas kreut I.

Mostrat me parazit ruhen në alkool etilik 90% dhe identifikohen në nivel specie në laboratorin kombëtar të referencës.

Pas mbledhjes së parazitëve, lëngjet pozitive duhet të dekontaminohen me nxehtësi të pakën në 60°C .

IV. Procedura e pastrimit dhe dekontaminimit pas rezultateve pozitive apo të dyshimta

Kur nga ekzaminimi i një mostre kolektive apo individuale në testin e bashkimi të lateksit, dalin rezultate pozitive ose të dyshimta, i gjithë materiali në kontakt me mishin (blender, thika, shtypësi i havanit, bejkeri, thupra përzierëse, sensori i temperaturës, hinka konike e filtrimit, sita dhe pincetat) duhet të dekontaminohen me kujdes duke i zhytur për disa sekonda në ujë të nxehtë ($65-90^{\circ}\text{C}$). Mbetjet e mishit ose larvat e pa aktivizuara që mund të mbesin në sipërfaqen e tyre duhet të largohen me sfungjer të pastër dhe me ujë rubineti. Nëse kërkohet, disa pika detergjent mund të shtohen për të larguar yndyrën nga pajisjet. Rekomandohet shpëlarja e çdo pjese plotësisht për të hequr të gjitha gjurmët e detergjentit.

E. Testi i tretjes artificiale për zbulimin in vitro të larvave të *Trichinella* spp. në mostrat e

mishit PrioCHECK® Trichinella AAD Kit

Kjo metodë është konsideruar e barasvlershme vetëm për testimin e mishit të derrave shtëpiakë.

Ky test me Kit PrioCHECK® Trichinella AAD Kit duhet të përdoret sipas manualit të instruksioneve duke përdorur hinka të ndara (Lenz NS 29/32) dhe tub testi qelqi 80 ml.

SHTOJCA II TRAJTIMET ME NGRIRJE

A. Metoda me ngrirje 1

- a) Mishi i sjellë në gjendje të ngrirë duhet të ruhet në këto kushte.
- b) Pajisjet teknike, si dhe furnizuesi me energji i dhomës së frigoriferit duhet të jenë të tilla që temperatura e kërkuar të arrihet shpejt dhe të mbahet në të gjitha pjesët e dhomës dhe të mishit.
- c) Ambalazhet e izoluara hiqen përpara ngrirjes, me përjashtim të rasteve kur mishi është në temperaturën e kërkuar në momentin që është sjellë në dhomën frigoriferike, si dhe në rastet kur paketimi nuk e pengon mishin të arrijë temperaturën e kërkuar brenda kohës së duhur.
- d) Ngarkesat në dhomën frigoriferike duhet të mbahen të ndara veç dhe të mbyllura me çelës.
- e) Regjistrohet koha dhe data kur janë futur ngarkesat në dhomën frigoriferike.
- f) Temperatura në dhomën frigoriferike duhet të jetë të paktën -25°C. Kjo temperaturë matet duke përdorur instrumente të kalibruara termoelektrike dhe regjistrohet vazhdimisht. Temperatura nuk duhet të matet direkt në ajër të ftohtë. Instrumentet duhet të mbahen të mbyllura me çelës. Grafikët e temperaturës duhet të mbajnë të dhëna nga regjistri i inspektimit të mishit të importit, si dhe datën dhe kohën e fillimit dhe përfundimit të ngrirjes së mishit. Këto të dhëna të ruhen për 1 vit pas plotësimit.
- g) Mishi me diametër ose trashësi deri në 25 cm duhet të ngrihet për të paktën 240 orë pa ndërprerje, ndërsa mishi me diametër ose trashësi nga 25 cm deri në 50 cm duhet ngrihet për të paktën 480 orë pa ndërprerje. Procesi i ngrirjes nuk duhet të aplikohet për mish me trashësi ose diametër më të madh. Koha e ngrirjes llogaritet duke u nisur nga pika kur temperatura në dhomën e ngrirjes arrin atë të specifikuar në germën “P”.

B. Metoda me ngrirje 2

Dispozitat e përgjithshme dhënë në germat “a” deri “e”, të paragrafit A (metoda 1) zbatohen edhe në këtë rast. Kombinimi kohë-temperaturë aplikohet si më poshtë:

- a) mishi me diametër ose trashësi deri në 15 cm duhet të ngrihet sipas një nga kombinimet kohë-temperaturë të mëposhtme:
 - i) 20 ditë në -15°C;
 - ii) 10 ditë në -23°C;
 - iii) 6 ditë në -29°C.
- b) mishi me diametër ose trashësi ndërmjet 15 cm dhe 50 cm duhet të ngrihet sipas një nga kombinimet kohë-temperaturë të mëposhtme:
 - i) 30 ditë në -15°C;
 - ii) 20 ditë në -25°C;
 - iii) 12 ditë në -29°C.

Temperatura në dhomën e ngrirjes nuk duhet të jetë më e madhe se niveli i temperaturës së inaktivimit të zgjedhur. Kjo temperaturë matet duke përdorur instrumente të kalibruara termoelektrike dhe regjistrohet vazhdimisht. Temperatura nuk duhet të matet direkt në ajër të ftohtë. Instrumentet duhet të mbahen të mbyllura me çelës. Grafikët e temperaturës duhet të mbajnë të dhëna nga regjistri i inspektimit të mishit të importit, si dhe datën dhe kohën e fillimit dhe

përfundimit të ngrirjes së mishit. Këto të dhëna të ruhen për 1 vit pas plotësimit.

C. Metoda me ngrirje 3

Trajtimi konsiston në ngrirje–tharje ose ngrirje të mishit për kombinimin e specifikuar kohë-temperaturë me temperaturë të monitoruar në qendër të secilës copë.

a) Dispozitat e përgjithshme dhënë në germat “a” deri “e” të paragrafit A (metoda 1) zbatohen edhe në këtë rast dhe aplikohet kombinimi kohë-temperaturë, si më poshtë:

- i) 106 orë në -18°C;
- ii) 82 orë në -21°C;
- iii) 63 orë në -23,5°C;
- iv) 48 orë në -26°C;
- v) 35 orë në -29°C;
- vi) 22 orë në -32°C;
- vii) 8 orë në -35°C;
- viii) 1/2 orë në -37°C.

Temperatura matet duke përdorur instrumente termoelektrike të kalibruara dhe regjistrohet vazhdimisht. Termometri futet në qendër të copës së prerë të mishit e cila nuk duhet të jetë më e vogël se pjesa më trashë e mishit që duhet të futet në ngrirje. Kjo copë futet në dhomën e ngrirjes në një pozicion të përshtatshëm, jo ngjitur me pajisjet e ftohjes apo direkt në rrymën e ftohtë të ajrit. Instrumentat duhet të mbahen të mbyllura me çelës. Grafikët e temperaturës duhet të mbajnë të dhëna nga regjistri i inspektimit të mishit të importit, si dhe datën dhe kohën e fillimit dhe përfundimit të ngrirjes së mishit. Këto të dhëna të ruhen për 1 vit pas plotësimit.

SHTOJCA III

EKZAMINIMI I KAFSHËVE TË TJERA NGA DERRI

Mishi i kalit, mishi i kafshëve të egra dhe çdo mish tjetër që mund të përmbajnë parazitët *Trichinella* duhet të shqyrtohet në përputhje me një nga metodat e tretjes të përcaktuara në kreun I ose II të shtojcës I, me ndryshimet e mëposhtme:

a) Mostra me peshë të paktën 10 g merren nga gjuha ose muskujt e nofullës së kuajve dhe nga këmbët e përparme, gjuha ose diafragma e derrit të egër;

b) Në rastin e kuajve, ku këto muskuj mungojnë, një mostër me madhësi më të madhe merret nga një shtyllë e diafragmës në kalimin për në pjesën e forcuar. Muskujt duhet të pastrohen nga indet lidhëse dhe yndyra;

c) Të paktën 5 g mostër tretet duke ndjekur metodën referencë të zbulimit të përcaktuar në kreun I ose një metodë ekuivalente të përcaktuar në kreun II. Për çdo tretje, pesha totale e muskujve të ekzaminuar nuk duhet të kalojë 100 g në rastin e metodës së përcaktuar në kreun I dhe metodat A dhe B të përcaktuara në kreun II, si dhe 35 g në rastin e metodës C të përcaktuar në kreun II;

d) Kur rezultati është pozitiv, merret një mostër tjetër 50 g për një ekzaminim të mëvonshëm të pavarur;

e) Pa cenuar rregullat për ruajtjen e specieve të kafshëve, i gjithë mishi të kafshëve të egra të tjera nga derri i egër, të tilla si arinj, gjitarët mishngrënës (përfshirë gjitarët e detit) dhe zvarranikët, testohen duke marrë mostra 10 g të muskujve në vendet e preferuara ose sasi më të mëdha në qoftë se këto nuk janë të vlefshme. Vendet e preferuara, janë:

- i) tek arinjtë: diafragma, muskujt e nofullës dhe gjuha;
- ii) te lopët e detit: gjuha;
- iii) te krokodilët: muskujt e nofullës dhe muskujt e brinjëve;
- iv) te zogjtë: muskujt e kokës (p.sh., muskujt e nofullës dhe muskujt e qafës);

f) Koha e tretjes duhet të mjaftojë për të siguruar tretjen e duhur të indeve të këtyre kafshëve, por nuk duhet të kalojë 60 minuta.